

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII“, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Bucumana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgeșana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvoru. (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceașărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mișelul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana - Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Notana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Pietra, Plugaru (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilyu-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silyania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercădiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Tărnăveana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărăndeană, Zlăgnea, Zorile.

ABONAMENTUL:

PE 1 AN LEI 100—, PE ½ AN LEI 50—.

== NUMĂRUL 2 LEI. ==

SUB DIRECȚIUNEA D-LOR:

ION I. LĂPĂDATU și CONSTANTIN POPP

Redactor responsabil: SOFRON ROȘCA

TAXA PENTRU INSERTIUNI:

DE SPAȚIUL UNUI cm² CĂTE 50 BANI.

SUMARUL:

Conferența dela Roma. — Intrunirea dela Sibiu a posesorilor de titluri ale împrumuturilor de război austro-ungar. — † Gavril Precup. — *Cronică*: Distinge. În chestiunea bonurilor de tezaur. Relații comerciale româno-braziliene. Exportul cerealelor. Împrumuturi de stat O misiune belgiană în România. Semnătura de autorizare de permise de export. Incercări de a se lega relații comerciale cu Rusia. Partidul popular german și programul fiscal. Un rezultat surprinzător. Circulațiunea fiduciară redusă în Franța. Italianii cer o concesiune de magazine la Fimișoara. Pentru românii cari emigrează în America. Director executiv la banca «Economul» din Cluj.

Conferența dela Roma.

O altă problemă, cu care s'a ocupat Conferența dela Roma și relativ la care s'a încheiat și o convențiune este

II. Chestiunea pensiunilor.

Cu privire la pensiuni găsim în tratatele de pace o singură dispozițiune. Este cea din articolul 216 Saint-Germain și din articolul similar 199 Trianon. În aceste articole se spune:

Acei pensionari civili sau militari ai vechiului imperiu austriac respectiv ai fostului regat ungar, cari în senzul tratatelor de pace, au fost recunoscuți sau au devenit cetățeni ai unui stat altul decât Austria sau Ungaria, nu vor putea exercita, sub titlul pensiunii lor, nici un recurs împotriva guvernului austriac respectiv ungar.

Tratatele de pace deci nu impun statelor succesoare nici un fel de sarcină în ce privește pensionarii civili și militari a austro-ungari, recunoscuți sau deveniți cetățeni ai acestor state. În schimb însă nu

dă nici drept pensionarilor a-și valida drepturile lor față de Austria sau Ungaria. Cu toate acestea, sau, mai bine zis, tocmai de aceea conferența dela Roma, condusă de motive de echitate, a ținut să se ocupe și să rezolve și chestiunea pensiunilor foștilor funcționari de stat și foștilor militari austro-ungari. Ar fi fost o mare nedreptate a-i lăsa fără sprijin și fără protecție.

Discuțiunile asupra acestei chestiuni au urmat în baza unui proiect de convențiune, prezentat de delegațiunea italiană. Proiectul însă a fost mult modificat și întregit cu propuneri venite dela delegațiunea austriacă.

Convențiunea încheiată se referă exclusiv la pensiunile, recompensele și indemnizările de scumpete ale funcționarilor publici de stat și la ale militarilor din fosta monarhie austro-ungară. Ea nu rezolvă deci — cum nu o atinge de altfel nici dispozițiunile citate ale tratatelor — chestiunea pensiunilor celor ce au stat în serviciul corporațiilor autonome: orașe, municipii etc. Chestiunea acestora, desigur, va forma obiectul unor convențiuni speciale între statele interesate.

Principiul cardinal, admis în convențiunea din chestiune, este, că fiecare stat să ia asupra sa pensiunile supușilor săi dela ziua intrării în vigoare a tratatelor respective și că decide singur asupra trecerii lor la pensiune. Un alt principiu acceptat este, că în relațiunile cu proprii săi supuși, decide în prima linie legislațiunea internă a respectivului stat. În sfârșit — la cererea și propunerea delegațiunii române — s'a inserat o dispozițiune în sensul căreia dreptul văduvelor și orfanilor la pensiuni și subvențiuni să se normeze în principiu după dreptul funcționarului respective militarului decedat.

Convențiunea a fost acceptată de Austria și de celelalte state succesoare. Ungaria — lipsind delegații ei — nu s'a pronunțat. Statele succesoare interesate: Ceho-Slovia, Iugo-Slavia și România,¹ la inițiativa luată de delegațiunea noastră, și-au rezervat ca, cu Ungaria să poată încheia o convențiune alta, decât aceasta.

Ceho-Slovacia au mai făcut o rezervă, arătând, că după legea lor în vigoare, numai acei funcționari austriaci, deveniți ceho-slovaci, pot primi pensii, cari și-au făcut serviciul în timpul din urmă în teritoriu ceho-slovac, iar dintre militari numai cei care au dobândit cu deplin drept cetățenia ceho-slovacă, excluși fiind cei deveniți cetățeni prin opțiune.

Convențiunea în chestiunea pensiunilor.

ART. 1. Pensiunile, recompensele și indemnizările de scumpete ale pensionarilor civili și militari ai statelor austriac, ungar și a administrațiilor comune austro-ungare (militari ai armatei comune, funcționari ai Ministerului comun de război, a Ministerului comun de afaceri străine, a Ministerului comun de finanțe, precum și funcționarii Administrației Bosnia-Herzegovina, a Curții comune de Compturi etc.) cari au dobândit naționalitatea uneia din Inaltele Puteri Contractante (I. P. C.) deplin drept, sau prin opțiune, sau prin alegere după dispozițiunile tratatelor de pace, sunt în sarcina acestui stat, cu începere dela punerea în vigoare a Tratatelor de pace dela Saint Germain și dela Trianon.

ART. 2. Afară numai de cazul când legislația interioară a fiecărui stat ar stabili vre-o excepție, Quantumul pensiunilor, recompenselor și indemnizărilor care va trebui să fie plătit fie cărui pensionar nu va putea să fie inferior celui stabilit de fosta administrațiune, fie că ar fi vorba de pensionari austriaci, unguri sau austro-ungari.

ART. 3. Plata pensiunilor, recompenselor și indemnizărilor de scumpete a pensionarilor cari vor avea reședința în străinătate va putea depinde de condițiunea impusă pensionarului de a-și transporta reședința în statul a cărui naționalitate a dobândit-o.

Statul interesat va putea cu toate acestea, în cazuri excepționale și dacă va prevedea că repatrierea pensionarului va da loc la dificultăți, pentru alte motive având o importanță deosebită, să convină ca plata pensiunilor, recompenselor și indemnizărilor să fie făcute în străinătate în propria sa monedă națională.

Plata pensiunilor va putea depinde de condițiuni determinate.

I. P. C. se obligă a lua măsuri pentru a ușura repatrierea pensionarilor.

ART. 4. Quantumul sumelor plătite ca pensii, recompense, sau indemnizări de scumpete, după punerea în vigoare a tratatelor de pace, de către un stat altul decât cel care trebuia să facă plata după dispozițiunile articolului 1, va fi restituit de statul sau statele debitoare statului care a făcut plata. Plata va trebui să înceteze după cererea statului în sarcina căruia se face.

Afără de convenții particulare în ființă, compensația mutuală și restituirea vor fi făcute în moneda

¹ Italia și Polonia neanexând teritoriile ungurești sunt interesate numai față de Austria.

statului debitor pe baza cursului mijlociu al schimbului notat la Zürich în anul în care plățile pensionarilor au fost făcute.

ART. 5. Pozițiunea juridică a funcționarilor fostelor administrațiuni cari erau încă în activitate de serviciu la data de 3 Noembrie 1918 va fi regulată definitiv de către statul a cărui naționalitate au dobândit-o în virtutea tratatelor de pace.

În cazurile în cari funcționari aci arătați vor fi rămas după 3 Noembrie 1918 în serviciul unuia din statele contractante altul decât acela a cărui naționalitate au dobândit-o, primind lefurile aceluia stat, aceste lefuri vor rămâne în sarcina statului care a profitat de serviciile făcute.

În cazul când unul din statele contractante, altul decât cel a cărui naționalitate a dobândit-o funcționarul, i-ar fi dat acestuia cu anticipație bani la o epocă în care nu a făcut servicii aceluia stat, acești bani vor fi restituiți, dacă plata lor a fost făcută după punerea în vigoare a tratatelor de pace, de acea dintre I. P. C. a cărui naționalitate funcționarul a dobândit-o în virtutea tratatelor de pace.

I. P. C. se obligă de a nu înceta nici de a reduce plata lefurilor în curs funcționarilor fostei monarhii, cari au optat pentru un alt stat, până ce nu se va fi luat o hotărâre privitor la cererea de opțiune cu rezerva dreptului de restituire prevăzut la alineatul precedent.

Eventuala restituire se va face după prevederile primului alineat dela articolul 4.

ART. 6. În cazul în care un funcționar al fostelor administrațiuni va fi scos din funcțiune pentru a nu fi dobândit naționalitatea statului în serviciul căruia se află statul, a cărui naționalitate a dobândit-o acest funcționar va fi cât mai curând înștiințat.

Acest stat va avea latitudinea fie de a-l lua în serviciul său fie de a-l pune din nou în retragere în care caz va lua în sarcina sa plata pensiunii datorită funcționarului pus astfel în retragere.

ART. 7. Funcționarii fostelor administrațiuni cari nu vor fi menținuți în funcțiune (în serviciu) de statul a cărui naționalitate a dobândit-o vor primi dela acesta din urmă o pensie pentru punerea în retragere, afără numai dacă îndepărtarea funcționarului a fost provocată de motive cari să justifice destituirea sa după dispozițiunile Regulamentului general de serviciu (Dienst-Pragmatik) sau alte dispozițiuni.

ART. 8. În cazul când se va ivi contestație între I. P. C. în privința naționalității unui funcționar a fostelor administrațiuni, scos din funcțiune din cauza naționalității sale, pensie la care va avea drept va fi plătită de Austria și Ungaria până când naționalitatea funcționarului va fi fost stabilită, fără dreptul de restituire din partea statului interesat. Contestația se va desfășura în curs de un an în urma cererii funcționarului sau statului interesat înaintea Tribunalului arbitral care va fi competent în chestiunile de naționalitate.

ART. 9. În ceea ce privește aceste pensii este bine înțeles că prezenta convențiune se aplică prin analogie și pensiunilor văduvelor și orfanilor și subvențiilor pentru educație.

În această privință va trebui să se ia ca bază naționalitatea funcționarului decedat și în caz de opțiune făcută de văduvă conform cu tratatele de pace se va lua ca bază naționalitatea dobândită de dânsa.

ART. 10. Plata pensiunilor funcționarilor în retragere (pensionarilor) administrațiilor provinciale și comunale va fi stabilită prin acorduri directe între statele interesate.

ART. 11. Prezenta Convențiune nu aduce atingerea legilor și regulamentelor interioare în relațiunile dintre fiecare din I. P. C. și proprii săi supuși (resortissanta).

* * *

O chestiune totuși a rămas nerezolvită: pensiunile devenite exigibile după 3 Noembrie 1918 și până la intrarea în vigoare a tratatelor. Această chestiune s'a discutat în conferință, desprinzându-se cu deosebire două opinii. Una — reprezentată prin delegațiunea italiană — care s'ar fi învoit, ca aceste pensiuni să rămână în sarcina singuraticilor state, dar numai pentru ceie au devenit cetățeni de plin drept și alta — reprezentată prin delegațiunea austriacă — care cerea ca această îndatorire să se impună statelor și cu privire la cei ce au devenit cetățeni prin opțiune.

În practică chestiunea nu prezintă un interes atât de mare, deoarece cei mai mulți dintre cei cărora li-au devenit exigibile pensiunile după 3 Noembrie 1918 — și le-au primit dela statele la care aparțin. Pentru cazurile excepționale chestiunea se va regula prin singuraticile state.

I. I. L.

Intrunirea dela Sibiiu

a posesorilor de titluri ale împrumuturilor de războiu austro-ungare.

În ziua de 13 crt. la orele 6 d. a. a avut loc o întrunire în sala mare a Prefecturii din Sibiiu, pusă la cale de toți posesorii de titluri ale împrumuturilor de războiu austro-ungare, din orașul și județul Sibiiu, fără deosebire de naționalitate. A luat parte un public numeros, Români dar mai cu seamă o mulțime de văduve și pensionari Sași. Din întreaga adunare s'a putut distinge prezența d-lor A. Preda, Lüdecke rentier, Comșa, prefectul județului, avocat Hans Otto Roth, Rudolf Brandsch, Ilie Beu, Ioan Vătășan, director al Institutului «Albina», Bergleiter, directorul Institutului «Hermannstädter Allgemeine Sparkassa», Ath. Boiu, director al suc. Băncii Chrissoveloni din localitate, Constantin Popp, director la institutul «Albina», avocat Herbert, avocat Vecerde, etc.

Intrunirea e deschisă de dl A. Preda, care în câteva cuvinte arată scopul, mulțumind publicului de atenția pe care au dat-o acestei adunări, binevoind să ia parte într'un număr așa de mare. D-sa după o argumentare în chestiunea acestor împrumuturi, conchide, ca statul român să și ia neapărat obligațiunea de-a le achita. La părerea d-sale de-a se alege un comitet în această ocaziune, dl avocat Vecerde propune pe dl A. Preda președinte, pe d-nii Lüdecke vice-președinte, Constantin Popp secretar al adunării și avocat Herbert ca ajutor de secretar, ceea ce se admite.

Dl Hans Otto Roth, Dr. în drept și deputat, după ce asigură publicul că adunarea de față n'are de loc caracter politic, într'o cuvântare magistrală expune trista chestiune a împrumuturilor de războiu ale fostei monarhii Austro-Ungare. După ce arată originea, scopul și modul cum s'au făcut aceste împrumuturi în împrejurările de atunci, în cele mai vii culori arată starea mizerabilă a celor mai mulți din posesorii acestor scrisuri. O mulțime de persoane oneste, cari au plasat economiile lor, prisosul muncii zi de zi, în astfel de împrumuturi, dintr'o situație materială bună, au ajuns azi să lucreze cu ziua, de-abia asigurându-și existența de pe o zi pe alta. Aceste împrumuturi au avut caracterul de împrumuturi forțate, căci ele au tras banul atât din mâna bogatului cât și din a săracului, din mâna văduvei și orfanului de războiu, cât și din a luptătorului de pe front. În fața unei atari situațiuni guvernul român trebuie să soluționeze această chestiune de echitate socială. Căci suma de 2 miliarde de coroane, — totalul aproximativ la care ar reveni valoarea tuturor titlurilor, — fie prin restituire, fie prin valorificarea și garantarea de către stat a acestor titluri de împrumut, ar fi un nimerit prilej pentru reînsoflirea întregii vieți economice din noile ținuturi. Din contră prin desinteresarea și nerecunoașterea lor de către stat, ar produce o regretabilă depresiune morală în sufletele locuitorilor, cari ar privi cu neîncredere orice încercare a statului și mai ales împrumuturile noi ce eventual s'ar mai face, cari atunci ar fi ocolite. Deasemeni recunoașterea acestor împrumuturi de stat, ar aduce încrederea celorlalte țări, ar da și siguranță în stabilitatea monezii naționale în străinătate, căci alte țări ca Italia, Iugo-Slavia și Ceho-Slovia, au făcut, ceea ce se cere azi aci, mai de mult. D-sa încheie fiind convins că actualul guvern va căuta o favorabilă rezolvire a acestei chestiuni.

Dl președinte al întrunirii, dl A. Preda, dă apoi cuvântul d-lui Boiu, director al sucursalei Băncii Chrissoveloni din localitate, care face un scurt istoric al schimbului de coroane din anul trecut, ocaziune în care locuitorii noilor ținuturi au fost neîndreptățiți și în care a survenit o mulțime de nereguli și greutăți. D-sa își exprimă neliniștea, ca nu cumva să se repete toate cele de atunci și astăzi când suntem preocupați de chestiunea titlurilor împrumuturilor de războiu austro-ungare. Pentru a reinprospăta în mintea celor de față împrejurările în cari s'au făcut aceste împrumuturi, redă în câteva exemple, imagini înduioșătoare și triste de altădată. «Oare un luptător, pe care moartea îl pândea la tot pasul, n'ar fi dat sau subscris și jumătate din averea sa, numai ca să capete un concediu, pentru a-și revedea soția și copilașii».

Aceasta pentru luptători. Pentru cei mai în vârstă și cari n'au luat parte la lupte, statul austro-ungar s'a îngrijit deasemeni să le apuce banul pe altă cale. La bănci, în acel timp din cauza nesiguranței, nu se mai plăteau interese, din contră se pretindea o sumă

dela deponent pentru banii depuși. Atunci defuncta monarhie a fost gata să ofere aceste împrumuturi cu dobândă ispititoare de 5—6%. Oratorul cere de asemenea rambursarea valorii acestor scrisuri, posesorilor. Spune, că în lipsa numerarului din Ardeal, cele două miliarde, ar facilita schimbul intern, căci banul este nervul vital al vieții economice. D-sa e convins, în urma unei declarații a d-lui ministru de războiu, că actualul guvern va lua această chestiune în cercetare și că o va duce la bun sfârșit.

Dl avocat Vecerde, căruia i-se dă cuvântul în urmă, se declară cu totul mulțumit de modul cum au expus această chestiune atât de importantă pentru noi și atât de bine studiată, de cei doi oratori. D-sa accentuează asupra faptului că, în această ocaziune s'a putut ajunge la o deplină înțelegere între cele două națiuni, interesele fiind comune, dar, am dori din toată inima ca să putem realiza aceleași rezultate și în ipoteza, când ar trebui să fim împreună și interesele totuși să nu meargă tocmai în acelaș sens. Suntem în deplină cunoștință de cauză, însă trebuie să luăm neapărat și o hotărâre, spune oratorul, de aceea propune următoarea moțiune: «Adunarea generală a posesorilor de obligațiuni de «Imprumut de războiu», ținută la 13 Septembrie 1921, în Sibiu, roagă cu insistență Onoratul guvern să ramburseze fără amânare cu întreaga lor valoare, împrumuturile de războiu ale fostei monarhii austro-ungare, semnate de cetățenii statului român, și să dispună lichidarea cupoanelor acestor împrumuturi ajunse la scadență, dela 1 Octombrie 1918 încoace.

De rezolvarea favorabilă a acestei chestiuni este legată existența a nenumărați cetățeni români și a unui număr extraordinar de mare de instituțiuni culturale și umanitare.

Orice amânare nouă a rambursării poate avea grave consecințe economice și sociale.

Dnii parlamentari ardeleni sunt invitați a se întrepune în parlament, cu toată energia, pentru rambursarea imediată a împrumuturilor de războiu.

În mijlocul aplauzelor, dl președinte, citește o telegramă de îndemn la muncă și urări de bun succes, primită dela comitetul de conducere al organizației similare din Bucovina.

Intrunirea s'a terminat la 7¹/₂ seara. **B.**

† Gavril Precup.

La 7 crt. a încetat din viață în Cluj, un om vrednic, directorul învățământului secundar, *Gavril Precup* membru în Consiliul de administrațiune al băncilor «Albina» din Sibiu și «Patria» din Blaj.

Bărbat cu înalte însușiri sufletești a luat parte activă încă din tinerețe, la toate mișcările noastre culturale, politice și economice.

Ori unde a fost pus făcea — cu o rară desinteresare — servicii reale. O deosebită dragoste și interes a avut și a purtat clasei meseriașilor români, pe care a căutat a o ridica, cu toate mijloacele ce i-au stat la dispoziție, înmulțindu-o și cultivându-o spre a corespunde timpurilor și împrejurărilor de azi, la cărora înfăptuire a avut o parte însemnată.

Regretele pentru pierderea prea timpurie (a avut abia 56 de ani) a acestui om integru sub toate raporturile, sunt generale. Ii păstrăm și noi cu pietate memoria.

CRONICA.

Direcțiunea „Solidarității“, este convocată la o ședință pe ziua de 25 Septembrie 1921 la Cluj.

Ședința se ține la orele 10 a. m. în localul «Băncii Agrare».

La ordinea zilei este: participarea băncilor noastre la finanțarea reformei agrare; nouile legi de dare; chestiunea celor 5%, și altele.

Domnii membri ai direcțiunii, cărora de altfel li-s'au trimis și invitații speciale, sunt rugați și pe calea aceasta a lua parte la ședință în număr complet.

Nouile impozite. Ministerul de finanțe face cunoscut publicului că toți acei cari nu vor înainta declarațiunile lor înainte de 1 Octombrie vor plăti 50% din totalul impozitelor în plus de aceste impozite.

Declarațiunile făcute de contribuabili în vederea stabilirii impozitelor celor noi sunt absolut secrete și pentru funcționarii publici sau membri diferitelor comisii cari vor comite indiscrețiuni, legea prevede sancțiuni foarte severe.

Declarațiunile sunt de altminteri în favoarea celor cari trebuiesc să le dea și în cazul când nu declară și nu vor mai beneficia de nici o deducțiune la care ei ar avea dreptul după lege.

Distincțiune. Domnul *Ioan I. Lăpedatu*, deputat și președintele Comisiunii române de lichidare din Budapesta, binecunoscutul nostru financiar, a fost decorat de Majestatea Sa Regele cu ordinul «*Coroana României în grad de Comandor*».

Declarațiunile pentru nouele impozite. Precum suntem informați, termenul pentru prezentarea declarațiunilor de dare, ce avea să expire la 1 Oct. a. c. a fost *prolungit* de ministerul finanțelor până la 1 Decembrie 1921.

Reprezentanții direcțiunilor financiare sunt întruniți acum la Cluj pentru a primi dela locul Central instrucțiunile necesare privitoare la compunerea declarațiilor. Reîntorși la sediile lor vor fi probabil în

măsură a putea servi contribuabililor informați uni și instrucțiuni, pentru a aduce oarecare lumină în haosul ce dominează de prezent în această privință.

În chesălunea bonurilor de tezaur. Una din cauzele principale care a determinat scăderea grozavă a leului, din ultimul timp, ar fi aceea datorită unei întâmplări care s'a petrecut la mai multe din legațiunile noastre din străinătate.

Legatiunile noastre au fost asaltate de numeroși posesori străini, de bonuri de tezaur, cari au cerut un angajament în lipsa dobânzii convenite, căci de achitare nici nu e vorba, deși pe multe din aceste bonuri se prevede că în anumită zi, vor fi achitate de anumită legatie.

La răspunsul legatiunilor că nu au alte instrucțiuni decât că România nu are bani pentru moment și nu poate deci achita bonurile, toți acești posesori de bonuri au protestat violent și au răspândit tot felul de zvonuri.

Relațiuni comerciale româno-braziliene. Atașatul comercial al României în Brazilia, anunță într'un raport al său către ministerul de industrie și comerț, că țesăturile, broderiile și bluzele românești sunt foarte căutate în Brazilia.

Mostre de produse românești lipsesc pe acolo.

Atașatul comercial crede că va fi posibil să se facă un trafic destul de însemnat cu România, mai ales cu oleiuri, naft, benzină, sare în bolovani, secară orz, scânduri de brad, prune uscate etc.

Bugetul polonez. Bugetul polonez pentru anul 1921 prezintă un venit de 123 miliarde de mărci, față de 209 miliarde mărci cheltueli.

Exportul cerealelor. O importantă reuniune a marilor bănci din București a avut loc săptămâna această la ministerul de interne, pentru a se consulta acolo cu membrii comisiei însărcinate cu organizarea exportului de cereale.

În principiu propunerea guvernului a fost admisă. Ea constă în a cere băncilor din București să finanțeze exportul de cereale care se va face în profitul statului cu un comision pentru bănci.

Împrumuturi de stat. Ministrul de finanțe a contractat două noi împrumuturi la Banca Națională, împrumuturi cari împreună se ridică la 600 milioane.

Primul de 400 milioane va servi la plățirea cheltuelilor curente; al doilea de 200 milioane este hotărât la plata cotei de cereale destinate consumului intern.

Austria nu poate obține un împrumut în străinătate. Ministrul de finanțe austriac Grimm întorcându-se din Paris, anunță că își va da demisia din guvern, din cauză că nu a putut obține în stră-

inătate, împrumutul de care Austria are neapărată nevoie.

Director executiv la banca „Economul“ din Cluj a fost numit precum aflăm cu plăcere, dl *Iosif Orga*, procuristul de până-acum la acestei bănci.

Este răsplata bine meritată a unei activități devotate și rodnice de 20 de ani în serviciul «Economului». Felicitări!

O misiune belgiană în România a sosit de vre-o câteva zile în București. Ea e compusă din d-nii Dubois, consilier de stat în Belgia pentru colonii, decanul Școlii Comerciale din Anvers și Paul Ungeux președintele comitetului pentru restaurarea Belgiei.

Misiunea a fost primită a doua zi după sosire în audiență de dl Petrovici, ministrul lucrărilor publice. Unul din membrii misiunii a declarat că Belgia se reconstituie puțin, câte puțin mulțumită inițiativei particulare.

În această privință cooperatiunile aduc servicii mari. Aceste cooperative fac avansuri păgubiților de războiu cari plătesc 1% interese.

Datorită activității acestor cooperative, numeroase orașe s'au reconstruit și regiunea agricolă reconstituit.

Semănăturile de toamnă au început în tot Ardealul. Recolta sfeelei care suferise din cauza secetei, în urma ploilor căzute s'a îmbunătățit simțitor.

Autorizările de permise de export după o decizie apărută în «Monitorul Oficial», nu se vor mai da decât comercianților adevărați profesioniști recunoscuți de Camerele de comerț și producătorilor produselor de exportat.

Un rezultat surprinzător. Monopolul tutunului în Franța a dat în 1920 un total de 1,499.774,000 frs. lăsând tezaurului un beneficiu net de aproape 816 milioane, în timp ce impozitul global pe venit, în jurul căruia s'a făcut atâta sgomot și s'a dus o înverșunată campanie, nu a produs decât 812 milioane frs, fără a se scădea cheltuelile de percepere.

Circulațiunea fiduciară redusă în Franța. Statul francez a vărsat în două luni 1,500 milioane frs. la Banca Franței și circulațiunea fiduciară a scăzut în același timp cu 1.277 milioane.

Pentru românii cari emigrează în America. Consulatul general român din Cleveland, Statele-Unite ale Americii de Nord face cunoscut Românilor cari vor să meargă în această țară că trebuie să dispună de un anumit capital, deoarece condițiunile de muncă sunt grele și lucru nu se găsește în totdeauna.

Italienii cer o concesiune de magazine la Timișoara. Un grup de comercianți italieni au cerut permisiunea de a crea o zonă-magazin la Timișoara cu scop de a depozita acolo mărfurile lor cari vor fi vândute în acest loc, numai în cazul când ele sunt vândute în țară.

Indatăce comunicațiunile de căi ferate vor fi normale peste Jugo-Slavia către Triest și Fiume, fără îndoială că Timișoara se va transforma într'un centru comercial important.

Partidul popular german și programul fiscal. Gazeta Coloniei care se găsește în contact cu cercurile industriale, expune atitudinea partidului popular din Germania cu privire la programul fiscal, arătând că partidul trebuie să recunoască că posesiunea unei averi implică și obligațiunea de-a face sacrificii și de-a plăti impozite atât cât necesitățile statului o cer.

Producțiunea națională trebuie să fie dezvoltată la maximum posibil. Datoria de războiu nu poate fi plătită fără a face apel la avuția națiunii.

Valoarea coroanei austriace. Jurnalul oficial al Republicii austriace publică o ordonanță a ministrului federal de finanțe, prin care se fixează pe timpul dela 30 Iunie la 29 Septembrie 1921, cursurile de conversiune aplicabile la plata dobânzilor în monedă străină de către băncile profesionale din Austria. Iată care sunt aceste cursuri:

100 mărci	coroane	972
100 fiorini olandezi	"	23,910
100 franci elvețieni	"	12,235
100 franci aur	"	12,566
100 coroane suedeze	"	15,900
100 coroane daneze	"	12,450
100 coroane norvegiene	"	10,475
100 pesetas	"	9,460
1 livră peruviană	"	2,883
1 piastru argentinian	"	214
100 coroane austro-ung. nestampilate	"	100
100 leva	"	700
1 liră turcească	"	526
100 ruble Romanow	"	125
100 mărci filandeze	"	1,145
100 lei	"	1,090
100 lire	"	3,575
100 drachme	"	4,217
1 yen japonez	"	347
10 dolari	"	7,270
1 liră sterling	"	2,720
1 liră egipteană	"	2,720
1 rupi indian	"	175
100 franci belgieni	"	5,835
100 franci francezi	"	5,850
100 dinari	"	1,920
100 coroane jugoslave	"	480
100 coroane cehoslovace	"	975
100 mărci poloneze	"	36
100 coroane ungurești	"	272

„AGRICOLA“

Societate economică de acții, Afaceri de bancă, Magazine de cereale, Moară Exploatări de păduri, etc.
— Telefon 4 în Hunedoara. —

CONCURS.

Pentru postul de **șef-contabil**, la societatea noastră excriem concurs cu termin până la **15 Octombrie 1920**.

Concurenții vor dovedi că sunt capabili să *conducă independent toate afacerile de bancă*, inițiați fiind și în ramura comercială și întreprinderi industriale.

Reflectanții la această slujbă, sunt rugați să se prezinte personal aici, ca să putem stabili condițiile de angajare.

Hunedoara, la 5 Septembrie 1921.

1—2

Consiliul de administratie.

„VOILEANA“

::: casă de economii, societate pe acții în Voila. :::

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **contabil**.

Dela concurenți să cere absolvirea unei școale comerciale.

3—3

Concurenții vor arăta pretensiunile lor de salariu și postul îl pot ocupa imediat. Cel ales după un an de probă se va defintiva.

Diracțiunea.

„CREDITUL BĂNĂȚEAN“

— SOCIETATE ANONIMĂ, LUGOJ. —

Capital social Lei 2.000,000.—

Nr. telefonului 169. ☎ Nr. telefonului 169.

Aduce la cunoștința onoratului public că și-a mutat sediul din localitățile băncii austro-ungare în lichidare, în casa doamnei văd Alma Pop

::: Strada Huniade Nr. 1. :::

Face tot felul de operațiuni de bancă, acordă împrumuturi cambiale, hipotecare, pe gaj și în Cont-Curent.

Primește depuneri pe libel și în Cont-Curent cu și fără abzicere **5—5½%**, la sume mai mari stabile dă și **6%**, suportând institutul contribuția de **15%** după interesele de depuneri.

Execută ordine de bursă.

Incassează cecuri și cupoane de dividend dela bănci și alte cupoane dela efecte publice.

Face incasări și execută plătiri pe piață și alte piețe din țară.

Emite acreditive asupra străinătății. Finanțiază întreprinderi comerciale și industriale.

Se ocupă și cu afaceri comerciale.

„INSOȚIREA DE CREDIT DIN TELECHIRECEA“

CONVOCARE.

Domnii acționari ai «Insoțirii de credit din Telechirecea», sunt invitați a participa la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ține în 25 Septembrie st. n. în localul institutului (ora 3 p. m.)

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului și darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1920.
4. Ruperea însoțirii noastre de Insoțirea Centrală Regională de credit din Budapesta, a cărei membră a fost.
5. Revizuirea statutelor și modificarea §§-ilor: 2, 3, 4, 8, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 51, 53, 54 și 60.
6. Eventuale propuneri.

În lipsa membrilor recerși, adunarea se va ține la 2 Octombrie st. n. în localul și timpul indicat.

Telechirecea, la 11 Septembrie 1921.

Direcțiunea.

Activa.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1920.		Pasiva.		
	Lei	b.			
Cassa în număr	23,597	36	Capital social	8,716	81
Cassa în cupoane de ale împrumutului de războiu ungar	665	25	Depozit	24	33
Credite cambiale	2,956	50	Depuneri spre fructificare	129	798
Vadumul lui Ioan Dobrin	50	—	Fondul de rezervă	15,209	29
Anticipațiuni pe lumini	26	66	Fondul de valorizare	2,671	75
Depuneri la Furnica în Făgăraș	2,477	84	Fondul special de rezervă	4,910	—
Mobilier	25	—	La împrumutul de războiu	2,901	60
Împrumut național român	5	000	Dividendă neridicată	1,435	25
Depuneri la Centrala din Budapesta	38,765	86	Interese transitoare anticipate	2,500	—
Cont-Curentul la Centrala din Budapesta	747	33	Profit curat pe anul 1920	2,121	95
Cont-Curentul cupoanelor din Budapesta	114	25			
Părți de cvotă la Budapesta	1,900	—			
Obligațiuni de împrumut de războiu	8,390	90			
	170,289	45		170,289	45

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	Lei	b.			
Spese de birou	4,015	12	Interese	6,137	07
Profit curat pe anul 1920	2,121	95			
	6,137	07		6,137	07

Telechirecea, la 31 Decembrie 1920.

DIRECȚIUNEA:

Nicolae Vijoli m. p.

Maxim Leabu m. p.

Iosif Anghelu m. p.

Sandu Siofletea m. p.

Zachiu Crestea m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Cesar Jurconan m. p.

Traian Herseni m. p.

Zachiu Filip m. p.

„CHIORANA”, institut de credit și de economii, societate pe acții Șomcuta-mare.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «CHIORANA», societate pe acții în Șomcuta-mare, conform §-ului 19 din statute se invită la

a XIX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Șomcuta-mare, la 29 Septembrie st. n. 1921, la 10 ore a. m. în localul institutului.

OBIECTELE:

1. Alegerea a 2 notari, a 2 membri pentru verificarea procesului verbal și a 3 scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de revizuire și stabilirea bilanțului.
3. Deciziune asupra distribuirii profitului curat.
4. Alegerea a 3 membri în direcțiune (2 pe un period de 1 și unul pe un period de 4 ani) și 2 în comitetul de revizuire pe un period de 3 ani.
5. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1921.
6. Stabilirea plăților membrilor din direcțiune, a comitetului de revizuire, precum și adaosul de plată al funcționarilor institutului.
7. Eventuale propuneri, cari se vor înainta conform dispozițiilor statutare.

Se atrage atențiunea d-ilor acționari la următoarele dispozițiuni din statute:

§. 22. La adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cu cel puțin o jumătate de an mai înainte, sunt trecuți în registrul acționarilor și ca atari, cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală, la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, au depus acțiunile lor, eventual și documentele de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate se vor lua în considerare numai încât reversalul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generală, s'a depus la institut.

În legătură cu aceasta avem onoare a notifica, că pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere s'au designat în acest an, respective au fost rugate institutele «Albina» și «Bihoreana».

Șomcuta-mare, la 3 Septembrie 1921.

Direcțiunea.

Activ.	Bilanț general pe anii 1919 și 1920.		Pasiv.	
	Lei	b.	Lei	b.
Cassa în numerar	85,353	03	Capital de acții	100,000
Cassa de păstrare postală	13,907	45	Fond de rezervă	81,151
Efecte și acții dela băncii	285,005	—	Fond special de rezervă	14,090
Cambii cu acoperire hipotecară	130,451	50	Fond pentru dubioase	3,524
Cambii de bancă	344,409	—	Fondul cultural	3,666
Imprumuturi hipotecare	92,912	—	Fundațiunea Nicolae Nyilvan	1,215
Imprumuturi pe obligațiuni	28,390	50	Fond de penzii	49,366
Conturi curente	270,958	39	Depuneri spre fructificare	917,997
Proteste	56	40	Depozite de cassa	96,112
Anticipații de salarii	400	—	Dividendă	3,112
Realități	39,000	—	Interese transitorii	11,486
Mobilier	725	—	Profit curat	15,427
Interese restante	5,579	—		
	1,297,148	17		1,297,148

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	Lei	b.	Lei	b.
Interese: la depuneri spre fructificare	32,454	29	Interese: dela cambii	28,457
la 5 fonduri	11,903	54	dela împrumuturi hipotecare	6,631
Spese: salare	27,513	32	dela împrumuturi pe obligațiuni	190
adaus de scumpete	14,577	75	dela conturi curente	26,557
adaus de plată	450	—	dela efecte	1,323
relut de cvartir	1,950	—	Chirie dela realități	4,122
chirie	2,000	—	Proviziuni și alte venituri	66,921
marce de prezență	27	50		
cote, de călătorie, tipărituri și porto	10,868	89		
contribuțiune: dare directă și comunală	2,649	88		
10% dare de venit la int. de dep. și fonduri	4,435	78		
Abscrieri: la efecte	9,450	—		
la bonuri de cassa	495	—		
Profit curat	15,427	88		
	134,203	83		134,203

Șomcuta-mare, la 31 Decembrie 1920.

Dr. Aurel Nyilvan m. p., director executiv.

George J. Radocea m. p., prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Alexandru Racoți m. p., președinte.

Alexandru Pop m. p.

Augustin Mândruția m. p.

Paul Fetti m. p.

Conturile prezente le-am examinat și comparat cu registrele și documentele referitoare și le-am aflat exacte.

Șomcuta-mare, la 3 Septembrie 1921.

Ioan Coza m. p., președinte.

Dr. George Popovici m. p.

Teodor Blaga m. p.

Ioan Chișiu m. p. Stefan Gheție m. p.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Censurat de: Sofroniu Roșca.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.